

Definíciók, fogalmak, kifejezések

diffúzió: valamely anyag molekuláinak a térben való egyenletes eloszlására irányuló passzív mozgás.

ozmózis: koncentráció különbség miatt a félig áteresztő hártán keresztül megvalósuló oldószer-diffúzió, passzív transzport.

szemipermeábilis membrán: félig áteresztő hártya, a víz és benne oldott kisméretű ionok számára átjárható, nagyobb molekulák számára nem átjárható.

vese: a gerincesek csatorna típusú utóveséje. A hasüreg hátsó részén, a gerincoszlop két oldalán, az utolsó hátcsigolya és a két felső ágyéki csigolyamagasságában elhelyezkedő bab alakú páros szerv.

uréter: húgyvezető

nefron: a vese működési alapegysége. Kb. 1-1,3 millió található egy vesében. Két fajtáját különböztetjük meg: kéreg- és juxtamedulláris~.

Malpighi-testecske = vesetestecske: glomerulusból és az azt körülvevő Bowman-tokból áll.

glomerulus: artériás hajszálérgomolyag.

Bowman-tok: a tubulus kezdeti kiszélesedő szakasza, mely benyomott labdaszerűen veszi körbe az érgomolyagot. Itt történik az első szűrlet előállítás.

tubulus: vesecsatornácska

Henle-kacs: a tubulus elvezető csövének hajtűszerű kanyarulata. Feladata az ozmotikus koncentrációgradiens kialakítása

elsődleges szűrlet: a glomerulus falán keresztül átszűrt Bowman-tokban keletkező folyadék, fehérje mentes vérplazma.

dialízis: művesekezelés. Két fajtája létezik: hemodialízis (HD), peritoneális dialízis (PD).

fisztula: az alkar artéria és véna közötti összeköttetés (anasztomózis). Célja a véna perctérfogatának megnövelése dialízis céljából.

kanül: fistulával nem rendelkező beteget ezen keresztül lehet dializálni.

peritóneum: hashártya (cseplez). Ereikkel sűrűn szőtt, nagy felületű, két lemezből álló savós hártya.

transzplantáció: szervátültetés.

transzplantátum = graft: átültetett szövet vagy szerv.

ortotropikus: azon átültetés, ahol a szerv a szervezeten belül anatómiailag az eredeti helyére kerül (szív).

heterotropikus: azon átültetés, ahol a szerv a szervezeten belül anatómiailag eltérő helyre kerül (vese).

autograft: saját szövet átültetése saját szervezeten belül (saját bőr áthelyezése).

szingraft: átültetés genetikailag azonos egyedek között (ikrek között).

allograft: átültetés azonos faj két egyede között (vese átültetés).

xenograft: átültetés különböző faj két egyede között (sertés szív emberbe).

donor: átültetendő szervet adó szervezet, ember.

recipiens: átültetendő szervet fogadó szervezet, ember.

cadaver: klinikai halál állapotában lévő ember szervezetéből kiemelt átültetendő szerv.

immunszuppresszió: immunrendszer gyengítése az átültetett szerv kilökődésének megakadályozására.

MHC: (Major Histocompatibility Complex) fő hisztokompatibilitási génkomplex, rendkívüli polimorfizmust (sokféleséget) mutató gének csoportja, amely termékei a T-limfociták általi antigénfelismerésben fontos szerepet játszó MHCI, illetve MHCII osztályba tartozó membránfehérjék. Szervátültetéskor transzplantációs antigénként viselkednek. Az MHCIII osztályba tartozó termékek szolubilis (oldatban lévő, tehát nem membránhoz kötött) molekulák.

biopszia: szövetmintavétel, mikroszkópos vizsgálathoz egy speciális tűvel mintát veszne a vizsgálandó szövetből, helyi érzéstelenítéssel.

laparoszκόpia: endoszkópiás műtét, a testüreg saját nyílásán vagy kis sebészeti metszésein keresztül bevezetett kamera segítségével követett műtét. Előnye a kis műtéti seb.